

Motion till riksdagen 2008/09:Ub12

av Kerstin Engle m.fl. (s)
med anledning av prop. 2008/09:68

Yrkeshögskolan

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inte flytta Trafikflyghögskolan i Ljungbyhed (TFHS) från Lunds universitet till den nya yrkeshögskolan.

Motivering

Trafikflyghögskolan i Ljungbyhed (TFHS) etablerades under 1980-talet av det svenska flygvapnet. Traditioner av militär flygutbildning sedan seklets begynnelse bidrog till de influenser som kom att utgöra ryggraden för den första statliga civila flygskolan i svensk historia. Från influenser av den militära flygutbildningen, under flygvapnets ledning, tog trafikflyghögskolan steget över till den akademiska världen i slutet av nittioalet. Detta kliv var inte enbart unikt inom Sveriges riksgränser utan även ur ett europeiskt perspektiv.

Kvalitetskrav

Ett av de viktigaste syftena med propositionen om yrkeshögskolan är att höja kvaliteten på den eftergymnasiala yrkesutbildningen. Därför ser vi inga hinder mot att lägga ned den gymnasiala utbildningen till trafikflygare. Däremot är vi mycket frågande till varför den statligt finansierade trafikflygutbildningen som bedrivs på universitetsnivå ska övergå till den nya yrkeshögskolan. Regeringen skriver i propositionen att utbildningen bör bedrivas inom yrkeshögskola. Vi saknar en ingående argumentation för detta. Såvitt vi vet finns ingen kritik avseende utbildningskvaliteten på Trafikflyghögskolan (TFHS) från högskoleverkets sida eller från Lunds universitet (LU). Kvalitetsargumenten

Fel! Okänt namn på

kan inte tala för att det statliga engagemanget ska upphöra på universitetsnivå för att läggas på den nya yrkeshögskolan.

De akademiska traditionerna

Regeringen framför som en besvärande omständighet att utbildningen till trafikflygare är hårt reglerad avseende såväl innehåll som omfattning i tid via internationella överenskommelser, vilket skulle medföra att denna yrkesutbildning inte passar de akademiska traditionerna.

Om det förhåller sig på det viset borde Lunds universitet välkomna förslaget att lägga utbildningen på yrkeshögskolenivå. LU, som utbildat trafikflygare i enlighet med både högskoleverkets regelverk och de akademiska traditionerna och samtidigt uppfyller kraven på tidsomfattning och kursinnehåll enligt luftfartens lagar och regler, har i stället ambitionen att behålla utbildningen. De tio år som Lunds universitet bedrivit trafikflygutbildningen ger i stället ett entydigt resultat att det varit riktigt att föra över den civila trafikflygutbildningen till universitetsnivå från Försvarsmakten (FM). TFHS tidiga erfarenhet av att bedriva trafikflygutbildning i regi av Försvarsmakten är att jämställa med en kvalificerad yrkesutbildning (TFHS överfördes den 1 april 1998 till LU från FM som sedan 1984 ansvarat för den statligt finansierade civila trafikflygutbildningen). Erfarenheterna av övergången till universitet visar att detta varit en riktig utvecklingen – något som också flygbolaget SAS understryker i sitt skriftliga uttalande i samband med Lunds universitets remissyttrande till yrkeshögskoleutredningen.

Vi anser att TFHS och Lunds universitet är trovärdiga när de menar att

- ? det är möjligt att kombinera ett starkt styrt regelverk från luftfartsmyndigheterna med den tradition på vilken akademisk utbildning vilar,
- ? erfarenheterna av att gå från en kvalificerad yrkesutbildning till en universitetsutbildning har gett ett klart mervärde.

Forskning

Regeringen föreslår ett utökat samarbete mellan yrkeshögskolan och universitet och högskolor, särskilt inom områdena *”kunskap om mänskliga beteenden s.k. human factors, olika typer av ledarskapskurser eller tekniska fördjupningskurser...”*, dock utan att indikera hur detta samarbete ska utformas. Samtidigt ska *”en tydlig gränsdragning mellan yrkeshögskolan och universitet/högskolor”* föreligga, en målsättning som synes svår att uppnå.

Ett sådant samarbete finns sedan tio år etablerat genom TFHS integrering i Lunds universitet. Integreringen innebär en klar och tydlig möjlighet och praktiska förutsättningar för nyttiggörande av universitetets forskningsresultat i pilotutbildningen vid TFHS, i tillägg till de rent luftfartsmässiga kraven.

Exempel är forskning inom

- ? miljöområdet, inom vilket luftfarten i dag gör stora investeringar,

Fel! Okänt namn på

- ? ledarskap i operativa miljöer (ex. vidareutveckling av ämnet "Crew Resource Management"),
- ? beteendevetenskap (ex. konsekvenser av införandet av skolflygplan med ultramodern instrumentering),
- ? systemsäkerhet (ex. ansvar och rapportering i komplexa miljöer),
- ? teknisk vidareutveckling, (ex. användning av avancerade landningshjälpmedel).

Kunskap inom dessa områden förmedlas redan i dag i såväl grundutbildningen för piloter som i uppdragsutbildning, från enstaka kurser till "Human Factors and System Safety"-programmet på masternivå. Detta ger TFHS utbildning en unik tvärvetenskaplig profil som väckt internationell uppmärksamhet.

Det framgår tydligt i propositionen att någon forskning motsvarande den som bedrivs inom universitet och högskolor inte kommer att bedrivas inom yrkeshögskolan.

Att föra över TFHS till yrkeshögskolan skulle kraftigt försvåra samverkan mellan utbildning och forskning, och TFHS status och kvalitet som forskningsinstitution riskerar att slås sönder. Detta vore förödande för en väl fungerande verksamhet som i dag lämnar betydelsefulla bidrag till högt kvalificerad utbildning och tillämpad forskning, både inom sektorn och till andra branscher.

Den breda akademiska bas och det nätverk piloterna fått under utbildningen vid TFHS innebär dessutom att de utgör en unik och efterfrågad rekryteringsbas för ledande befattningar inom flygindustrin. Förutsättningarna för en sådan rekryteringsbas kommer att förloras om trafikflygutbildningen överförs till yrkeshögskolan.

Särskilt intressant blir TFHS planerade införande under Lunds universitets tekniska högskola, LTH, den 1 januari 2009. Härigenom skapas förutsättningar för ett breddat forskningsområde. TFHS skulle därmed på ett naturligt sätt utgöra en länk för framtidens yrkesutbildningar för flygmekaniker och flygtekniker.

Utbildningsmiljön

Utredningen som ligger till grund för propositionen tar upp aspekten att utbildningen bör vara förlagd till en kommersiellt utnyttjad flygplats för att gagna utbildningens kvalitet. Svensk pilotförening däremot är t.ex. tydliga i sitt remissvar med de stora fördelar den exklusiva flygutbildningsmiljön vid Ljungbyheds flygplats har. Där bedriver Lunds universitet sin grundläggande trafikflygutbildning i dag. Utredningens förslag går alltså stick i stäv mot dessa säkerhets- och kvalitetsargument. Säkerhetsaspekten är för flyget generellt och inte minst för flygutbildning A och O, vilket talar för att statliga engagemang för grundläggande trafikflygutbildning även fortsättningsvis bör, om möjligt, förläggas till en flygplats med unik utbildningsmiljö.

Fel! Okänt namn på

Sveriges ledande roll i flygutbildningen

I den globalisering vi genomgår med kända förändringar för vår industri och ökad konkurrens för våra företag är det viktigt att Sverige kan konkurrera med spetskompetens inom så många områden som möjligt. Genom att TFHS i Ljungbyhed fortsätter att inrymmas under Lunds universitet finns en unik möjlighet för Sverige att bli en ledande nation för utbildning och forskning både vad gäller flygsäkerhet och att minimera flygets miljöpåverkan.

Stockholm den 11 december 2008

Kerstin Engle (s)

Göran Persson i Simrishamn (s)

Ylva Johansson (s)

Christer Adelsbo (s)

Anders Karlsson (s)